

III

(Andra akter)

EUROPEISKA EKONOMISKA SAMARBETSOMRÅDET

BESLUT AV EFTAS ÖVERVAKNINGSMYNDIGHET

nr 31/12/KOL

av den 1 februari 2012

om ändring för åttiofemte gången av procedurreglerna och de materiella reglerna inom området för statligt stöd genom att ett nytt kapitel införs om tillämpning, från och med den 1 februari 2012, av ändrade regler för bedömningen av statligt stöd till varvsindustrin

EFTAS ÖVERVAKNINGSMYNDIGHET HAR ANTAGIT DETTA BESLUT

av följande skäl:

Enligt artikel 5.2 b i övervakningsavtalet ska övervakningsmyndigheten utfärda meddelanden eller riktlinjer i frågor som behandlas i EES-avtalet, om EES-avtalet eller övervakningsavtalet uttryckligen föreskriver det eller om övervakningsmyndigheten anser det nödvändigt.

Den 7 december 2011 antog Europeiska kommissionen ett meddelande om tillämpning, från och med den 1 januari 2012, av ändrade regler för bedömningen av statligt stöd till varvsindustrin (EUT C 364, 14.12.2011, s. 9).

Meddelandet är av betydelse även för Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

En enhetlig tillämpning av reglerna om statligt stöd i EES-avtalet måste garanteras i hela Europeiska ekonomiska samarbetsområdet i överensstämmelse med målet att uppnå enhetlighet som fastställs i artikel 1 i EES-avtalet.

Enligt punkt II under rubriken "Allmänt" på sidan 11 i bilaga XV till EES-avtalet ska övervakningsmyndigheten efter samråd med Europeiska kommissionen anta rättsakter som motsvarar dem som antagits av Europeiska kommissionen.

Övervakningsmyndigheten har samrått med Europeiska kommissionen och Eftastaterna genom skrivelser av den 19 december 2011.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Riktlinjerna för statligt stöd ska ändras genom att kapitlet om regler för bedömningen av statligt stöd till varvsindustrin ersätts.

Texten till det nya kapitlet finns i bilagan till detta beslut.

Artikel 2

Endast den engelska versionen av detta beslut är giltig.

Utfärdat i Bryssel den 1 februari 2012.

För Eftas övervakningsmyndighet

Oda Helen SLETNES
Ordförande

Sabine MONAUNI-TÖMÖRDY
Ledamot av kollegiet

BILAGA

RIKTLINJER FÖR STATLIGT STÖD TILL VARVSINDUSTRIN ⁽¹⁾

1. Inledning

- (1) Statligt stöd till varvsindustrin har omfattats av en rad särskilda ordningar för statligt stöd som successivt har anpassats till de allmänna bestämmelserna om statligt stöd. Jämfört med industrisektorer som inte omfattats av särskilda regler har de ordningar som tillämpats på varvssektorn innehållit en blandning av både striktare och mildare bestämmelser. Dessa riktlinjer innehåller nya regler för bedömningen av statligt stöd till varvsindustrin med tanke på att de nuvarande riktlinjerna för statligt stöd till varvsindustrin löper ut den 31 december 2011 ⁽²⁾.
- (2) Vissa egenskaper skiljer varvsindustrin från andra industrier såsom korta produktionsserier, de producerade enheternas storlek, värde och komplexitet samt det faktum att prototyperna i allmänhet används kommersiellt.
- (3) Med hänsyn till dessa särskilda aspekter anser övervakningsmyndigheten att det är lämpligt att fortsätta att tillämpa särskilda bestämmelser för innovationsstöd på varvsindustrin, men att samtidigt se till att detta stöd inte får några negativa konsekvenser för handelsvillkoren och konkurrensen i sådan omfattning att det strider mot det gemensamma intresset.
- (4) Statligt stöd till innovation måste leda till att stödmottagaren förändrar sin verksamhet så att stödet leder till ökad innovation i stödmottagarens verksamhet och till fler innovationsprojekt eller till att stödmottagaren genomför verksamhet som annars inte hade blivit aktuell eller bara skulle ha genomförts till viss del. Stimulans-effekten fastställs genom en kontrafaktisk analys med en jämförelse av planerad verksamhet med respektive utan stöd. I dessa riktlinjer fastställs därför särskilda krav som kommer att göra det möjligt för Eftastaterna att se till att det finns en stimulans-effekt.
- (5) Informella regler för innovationsstöd till varvsindustrin, särskilt när det gäller stödberättigande kostnader och bekräftelse av ett projekts innovativa karaktär, har utformats tillsammans med industrin och tillämpas i övervakningsmyndighetens beslutsfattande. För att skapa ökad insyn bör dessa regler formellt integreras med reglerna för innovationsstöd.
- (6) När det gäller regionalstöd kommer övervakningsmyndigheten att se över de allmänna riktlinjerna för statligt regionalstöd för 2007–2013 ⁽³⁾ under 2013. Därför kommer övervakningsmyndigheten inte att på detta stadium ändra de specifika reglerna för regionalstöd till varvsindustrin. De specifika regler för regionalstöd till varvsindustrin som återfinns i detta kapitel är alltså desamma som i det tidigare kapitlet om statligt stöd till varvsindustrin. Övervakningsmyndigheten kommer att ompröva situationen mot bakgrund av översynen av riktlinjerna om statligt regionalstöd.
- (7) När det gäller exportkrediter är syftet med dessa riktlinjer att respektera tillämpliga internationella skyldigheter.
- (8) Dessa riktlinjer innehåller därför särskilda bestämmelser för innovations- och regionalstöd för varvsindustrin samt bestämmelser om exportkrediter. Stöd till varvsindustrin kan dessutom anses vara förenligt med den inre marknaden enligt EES-avtalet och de allmänna instrumenten för statligt stöd ⁽⁴⁾, såvida inte annat anges i dessa instrument.
- (9) I enlighet med artikel 123 i EES-avtalet får varje Eftastat vidta åtgärder som den anser nödvändiga för att skydda sina väsentliga säkerhetsintressen när det gäller finansiering av militära fartyg.
- (10) Övervakningsmyndigheten har för avsikt att tillämpa de principer som anges i dessa riktlinjer till och med den 31 december 2013. Efter detta datum planerar övervakningsmyndigheten att föra in bestämmelserna om innovationsstöd i riktlinjerna för statligt stöd till forskning, utveckling och innovation ⁽⁵⁾ och att integrera regionalstöd för varvsindustrin med riktlinjerna för statligt regionalstöd.

⁽¹⁾ Dessa riktlinjer motsvarar kommissionens rambestämmelser för statligt stöd till varvsindustrin, EUT C 364, 14.12.2011, s. 9.

⁽²⁾ EUT C 221, 14.9.2006, s. 10, och EES-supplement nr 46, 14.9.2006, s. 1.

⁽³⁾ EUT L 54, 28.2.2008, s. 1 och EES-supplement nr 11, 28.2.2010, s. 1.

⁽⁴⁾ I enlighet med riktlinjerna för statligt stöd till miljöskydd (EUT C 144, 10.6.2010, s. 1) kan stöd exempelvis beviljas för miljövänligare produktionsprocesser inom varvsindustrin. Dessutom kan fartygsägare beviljas stöd till förvärv av nya transportfordon i miljöskydds-syfte som går längre än gemenskapsnormerna eller höjer nivån på miljöskyddet i avsaknad av gemenskapsnormer, vilket därmed bidrar till renare havstransporter.

⁽⁵⁾ EGT L 305, 19.11.2009, s. 1 och EES-supplement nr 60, 19.11.2009, s. 1.

2. Tillämpningsområde och definitioner

- (11) Enligt dessa riktlinjer får övervakningsmyndigheten godkänna stöd till varv eller, när det gäller exportkrediter, stöd som beviljas fartygsägare för nybyggnad, reparation eller ombyggnad av fartyg, samt innovationsstöd för byggnad av flytande och rörliga offshore-strukturer.
- (12) I dessa riktlinjer gäller följande definitioner:
- (a) *nybyggnad av fartyg*: byggande inom EES av handelsfartyg med automatisk framdrivning.
  - (b) *reparation av fartyg*: reparation eller återställande i gott skick inom EES av handelsfartyg med automatisk framdrivning.
  - (c) *ombyggnad av fartyg*: ombyggnad inom EES av handelsfartyg med automatisk framdrivning på minst 1 000 bruttoton ⁽¹⁾, förutsatt att ombyggnadsarbetet medför en genomgripande ändring av lastplanen, skrovet, framdrivningssystemet eller passagerarutrymmet.
  - (d) *fartyg med automatisk framdrivning*: ett fartyg som genom sina driv- och styrsystem har alla egenskaper för segelbarhet på öppet hav eller inre vattenvägar och som tillhör en av följande kategorier:
    - (i) fartyg för havssjöfart och fartyg för inre sjöfart på minst 100 bruttoton, som används för person- och/eller varutransport,
    - (ii) fartyg för havssjöfart och för inre sjöfart på minst 100 bruttoton som används för att utföra specialtjänster (t.ex. muddringsmaskiner och isbrytare),
    - (iii) bogserbåtar på 365 kW eller mer,
    - (iv) skrov under slutarbete till de fartyg som avses i leden i, ii och iii, som inte är färdiga men flytande och rörliga.
  - (e) *flytande och rörliga offshore-strukturer*: strukturer för utforskning, nyttjande eller generering av olja, gas eller förnybar energi, som har samma egenskaper som handelsfartyg med undantag för att de inte har automatisk framdrivning och som är avsedda att flyttas flera gånger under driften.

3. Särskilda åtgärder

3.1. Regionalstöd

- (13) Regionalstöd för nybyggnad, reparation eller ombyggnad av fartyg kan anses vara förenligt med den inre marknaden om det uppfyller särskilt följande villkor:
- (a) Stödet beviljas för investeringar för att förbättra eller modernisera befintliga varv och är inte kopplat till någon finansiell omstrukturering av varvet/varven i fråga i syfte att öka produktiviteten i befintliga anläggningar.
  - (b) Stödnivån överstiger inte 22,5 % bruttobidragsekvivalent i de regioner som avses i artikel 61.3 a i EES-avtalet och som överensstämmer med den karta som övervakningsmyndigheten har godkänt för varje Eftastat för beviljande av regionalstöd ⁽²⁾.
  - (c) Stödnivån överstiger inte 12,5 % bruttobidragsekvivalent eller det tillämpliga taket för regionalstöd, beroende på vilket som är lägst, i de regioner som avses i artikel 61.3 c i EES-avtalet och som överensstämmer med den karta som övervakningsmyndigheten har godkänt för varje Eftastat för beviljande av regionalstöd.
  - (d) Stödet är begränsat till stödberättigande utgifter, enligt definitionen i riktlinjerna för statligt regionalstöd 2007–2013.

3.2. Innovationsstöd

3.2.1. Stödberättigande ansökningar

- (14) Stöd som beviljas till innovation för nybyggnad, reparation eller ombyggnad av fartyg kan anses vara förenligt med den inre marknaden upp till en högsta stödnivå på 20 % brutto. Förutsättningen är dock att stödet är kopplat till den industriella tillämpningen av innovativa produkter och processer, det vill säga till produkter och processer som är tekniskt nya eller väsentligt förbättrade jämfört med nuvarande tekniska nivå inom varvsindustrin i EES och som inbegriper en risk för tekniskt eller industriellt misslyckande.

⁽¹⁾ Bruttotonnage.

⁽²⁾ Hänvisning görs till punkt 15 i riktlinjerna för statligt regionalstöd 2007–2013 enligt vilka för närvarande "ingen region i Eftastaterna omfattas [...] av undantaget i artikel 61.3 a."

- (15) Innovativa produkter och processer i den mening som avses i punkt 14 avser miljöförbättringar som rör kvalitet och prestanda, såsom förbättringar avseende bränsleförbrukning, utsläpp från motorer, avfall och säkerhet.
- (16) Om innovationen har som syfte att öka miljöskyddet och leder till att förenlighet med antagna EES-normer uppnås minst ett år innan dessa normer träder i kraft eller ökar miljöskyddet om EES-normer saknas eller gör det möjligt att gå längre än EES-normerna, kan den maximala stödintensiteten ökas till 30 % brutto. Uttrycken "EES-normer" och "miljöskydd" har den betydelse som anges i övervakningsmyndighetens riktlinjer för statligt stöd till skydd för miljön⁽¹⁾.
- (17) Förutsatt att de uppfyller kriterierna i punkt 14, kommer innovativa produkter att avse antingen en ny fartygsklass med utgångspunkt i det första fartyget i en potentiell serie fartyg (prototyp) eller innovativa delar av ett fartyg som kan isoleras från fartyget som en separat del.
- (18) Förutsatt att de uppfyller kriterierna i punkt 14, kommer innovativa processer att avse utveckling och införande av nya processer inom produktion, förvaltning, logistik och konstruktion.
- (19) Innovationsstöd kan endast anses vara förenligt med den inre marknaden om det beviljas för den första industriella tillämpningen av innovativa produkter och processer.

3.2.2. Stödberättigande kostnader

- (20) Innovationsstöd för produkter och processer ska vara begränsat till de utgifter för investeringar, planering samt konstruktions- och testverksamhet som är direkt och uteslutande kopplade till den innovativa delen av projektet och som uppkommer efter dagen för ansökan om innovationsstöd⁽²⁾.
- (21) I de stödberättigande kostnaderna ingår kostnader såväl för varvet som för förvärv av varor och tjänster från tredje parter (till exempel systemleverantörer, leverantörer av nyckelfärdiga produkter och andra underleverantörer), förutsatt att varorna och tjänsterna strikt hänför sig till innovationen. De stödberättigande kostnaderna beskrivs närmare i tillägget.
- (22) Den nationella myndighet som Eftastaten utsett för ansökan om innovationsstöd måste granska de stödberättigande kostnaderna på grundval av de beräkningar som sökanden har lämnat in och styrkt. Om ansökan inbegriper kostnader för förvärv av varor och tjänster från leverantörer, får leverantören inte ha fått statligt stöd för samma ändamål när det gäller dessa varor och tjänster.

3.2.3. Bekräftelse av projektets innovativa karaktär

- (23) För att ett innovationsstöd ska anses vara förenligt med EES-avtalets funktion enligt dessa riktlinjer ska ansökan om innovationsstöd lämnas till den berörda nationella myndigheten innan sökanden ingår ett bindande avtal om att genomföra det projekt för vilket innovationsstödet söks. Ansökan måste innehålla en kvalitativ och kvantitativ beskrivning av innovationen.
- (24) Den berörda nationella myndigheten måste låta en oberoende och tekniskt behörig expert bekräfta att stödet söks för ett projekt som är en tekniskt ny eller väsentligt förbättrad produkt eller process jämfört med den nuvarande tekniska nivån inom varvsindustrin i EES (kvalitativ bedömning). Stödet får bara anses vara förenligt med den inre marknaden om den oberoende och tekniskt behöriga experten bekräftar till de berörda nationella myndigheterna att de stödberättigande projektkostnaderna har beräknats för att enbart täcka de innovativa delarna i det berörda projektet (kvantitativ bedömning).

3.2.4. Stimulanseffekt

- (25) Innovationsstöd i den mening som avses i dessa riktlinjer måste ha en stimulanseffekt, det vill säga det måste leda till att stödmottagaren förändrar sin verksamhet så att innovationsverksamheten ökar. Stödet måste resultera i att innovationsverksamheten ökar i storlek, omfattning, anslagna medel eller intensitet.
- (26) I överensstämmelse med punkt 25 anser övervakningsmyndigheten att ett stöd inte har någon stimulanseffekt för stödmottagaren om projektet⁽³⁾ redan har inlets innan stödmottagaren ger in en ansökan om stöd till de nationella myndigheterna.
- (27) För att kontrollera om stödet kommer att stimulera stödmottagarna att förändra sin verksamhet så att deras innovationsverksamhet ökar måste Eftastaterna på förhand utvärdera den ökade innovationsverksamheten på grundval av en analys, där en situation utan stöd jämförs med en situation där stöd har beviljats. De kriterier

⁽¹⁾ I de miljöstödsriktlinjer som antogs i juli 2008 används uttrycket "gemenskapsnormer".

⁽²⁾ Med undantag av kostnader för genomförbarhetsstudier som genomförs inom tolv månader innan stödansökan lämnas in.

⁽³⁾ Detta hindrar inte att den potentiella stödmottagaren redan kan ha utfört genomförbarhetsstudier som inte omfattas av ansökan om statligt stöd.

som ska användas kan omfatta ökad innovationsverksamhet i fråga om storlek, omfattning, anslagna medel eller intensitet, tillsammans med andra relevanta kvantitativa eller kvalitativa faktorer som lämnats av Eftastaten i dess anmälan enligt artikel 1.3 i del I i protokoll 3 till övervakningsavtalet.

- (28) Om en signifikant effekt kan påvisas för minst ett av dessa element, med hänsyn till det normala agerandet för ett företag i sektorn i fråga, kommer övervakningsmyndigheten normalt sett att dra slutsatsen att stödet har en stimulansseffekt.
- (29) När en stödordning bedöms kommer villkoren för stimulansseffekten att anses vara uppfyllda om Eftastaten dels har åtagit sig att bevilja enskilt stöd inom ramen för den godkända stödordningen först när landet har kontrollerat att en stimulansseffekt föreligger, dels att lämna in årliga rapporter om genomförandet av den godkända stödordningen.
- (30) En stödansökan får godkännas endast på villkor att sökanden senare ingår ett bindande avtal om att genomföra det projekt eller den process för nybyggnad, reparation eller ombyggnad av fartyg för vilket/vilken innovationsstödet söks. Betalningar får ske först när avtalet har undertecknats. Om avtalet sägs upp eller projektet inte genomförs måste allt stöd betalas tillbaka med ränta från den dag då stödet betalades ut. Om projektet inte slutförs måste också det stöd som inte använts för de stödberättigande innovationskostnaderna betalas tillbaka med ränta. Räntan måste vara åtminstone lika hög som den referensränta som antas av övervakningsmyndigheten.

3.3. Exportkrediter

- (31) Stöd till varvsindustrin i form av statligt stödda kreditgarantier som beviljas nationella eller icke-nationella fartygsägare eller tredje man för nybyggnad eller ombyggnad av fartyg kan betraktas som förenligt med den inre marknaden om det uppfyller villkoren i OECD-överenskommelsen från 1998 om riktlinjer för statsstödda exportkrediter och dess sektorsöverenskommelse om exportkrediter för fartyg, eller varje senare villkor som föreskrivs i eller ersätter någon av de överenskommelserna.

4. Övervakning och rapportering

- (32) Enligt övervakningsmyndighetens beslut nr 195/04/KOL, i dess ändrade lydelse, om de genomförandebestämmelser som avses i artikel 27 i del II av protokoll 3 till avtalet mellan Eftastaterna om upprättande av en övervakningsmyndighet och en domstol⁽¹⁾ ska Eftastaterna till övervakningsmyndigheten lämna årliga rapporter om alla befintliga stödordningar i enlighet med de regler som anges i del II i protokoll 3 till övervakningsavtalet och i genomförandebestämmelserna. När övervakningsmyndigheten antar ett beslut på grundval av dessa riktlinjer i fråga om allt innovationsstöd som har beviljats stora företag enligt en godkänd stödordning får den begära att Eftastaterna rapporterar om hur stimulansseffekten har uppnåtts för stöd som ges till stora företag, särskilt med användning av de kriterier som anges i punkt 3.2.4.

5. Kumulering

- (33) De stödtak som fastställs i dessa riktlinjer gäller oavsett om stödet helt eller delvis finansieras med statliga medel. De stöd som godkänts enligt dessa riktlinjer får varken kumuleras med annat statligt stöd i den mening som avses i artikel 61.1 i EES-avtalet, om en sådan kumulering leder till en stödnivå som är högre än den som anges i dessa riktlinjer.
- (34) Om stöd avser olika ändamål men avser samma stödberättigande kostnader kommer det förmånligaste stödet att tillämpas.

6. Tillämpning av dessa riktlinjer

- (35) Övervakningsmyndigheten kommer att tillämpa de principer som anges i dessa riktlinjer till och med den 31 december 2013. Övervakningsmyndigheten kommer att tillämpa dessa principer på alla anmälda stödåtgärder den har fattat beslut om efter den 1 februari 2012, även om projekten anmälts före det datumet.
- (36) I enlighet med övervakningsmyndighetens tillkännagivande om vilka regler som är tillämpliga för att avgöra om ett statligt stöd är olagligt kommer övervakningsmyndigheten att tillämpa principerna i dessa riktlinjer på icke-anmälda stöd som beviljats efter den 31 december 2011.

⁽¹⁾ EUT L 340, 22.2.2010, s. 1 och EES-supplement nr 72, 22.12.2010, s. 1.

Tillägg

Stödberättigande kostnader för innovationsstöd till varvsindustrin

(1) Nya fartygsklasser

För byggandet av en ny fartygsklass som berättigar till innovationsstöd är följande kostnader stödberättigande:

- a) Kostnader för konceptutveckling.
- b) Kostnader för konceptutformning.
- c) Kostnader för funktionell utformning.
- d) Kostnader för detaljerad utformning.
- e) Kostnader för undersökningar, provningar, modeller och liknande kostnader som hänför sig till utveckling och utformning av fartyg
- f) Kostnader för planering av det praktiska arbetet med utformningen.
- g) Kostnader för testning och provkörning av produkten.
- h) Extra arbetskostnader och allmänna omkostnader för en ny fartygsklass (inlärningskurva).

För tillämpningen av punkterna a till g gäller att kostnader som hänför sig till en standardplan som motsvarar planen för en tidigare fartygsklass inte är stödberättigande.

För tillämpningen av punkt h gäller att kompletterande produktionskostnader som är strikt nödvändiga för att validera den tekniska innovationen kan berättigas i den utsträckning de begränsas till minsta nödvändiga belopp. Med hänsyn till de tekniska utmaningar som är förknippade med att konstruera en prototyp, överstiger i regel produktionskostnaderna för det första fartyget produktionskostnaderna för nästkommande systerfartyg. Med kompletterande produktionskostnader avses skillnaden mellan arbetskostnaderna med tillhörande allmänna omkostnader för det första fartyget i en ny fartygsklass och produktionskostnaderna för nästkommande fartyg i samma serie (systerfartyg). I arbetskostnaderna ingår löner och sociala avgifter.

Följaktligen kan, i vederbörligen motiverade undantagsfall, högst 10 % av produktionskostnaderna för konstruktion av en ny fartygsklass betraktas som stödberättigande kostnader om dessa kostnader är nödvändiga för att validera den tekniska innovationen. Ett fall anses vara vederbörligen motiverat om de kompletterande produktionskostnaderna beräknas överstiga 3 % av produktionskostnaderna för nästkommande systerfartyg.

(2) Nya komponenter eller system för ett fartyg

För nya komponenter eller system som berättigar till innovationsstöd är följande kostnader stödberättigande om de strikt hänför sig till innovationen:

- a) Kostnader för utformning och utveckling.
- b) Kostnader för testning av innovationsdelen och modellerna.
- c) Kostnader för material och utrustning.
- d) I undantagsfall, kostnader för konstruktion och montering av nya komponenter eller system som är nödvändiga för att validera innovationen, förutsatt att de är begränsade till minsta nödvändiga belopp.

(3) Nya processer

För nya processer som berättigar till innovationsstöd är följande kostnader stödberättigande om de strikt hänför sig till innovationsprocessen:

- a) Kostnader för utformning och utveckling.
  - b) Kostnader för material och utrustning.
  - c) Eventuella kostnader för testning av de nya processerna.
  - d) Kostnader för genomförbarhetsstudier som genomförs inom tolv månader innan stödansökan lämnas in.
-